

MASTETOPPE

100 danske digte
-med korte analyser

Bo Hakon Jørgensen

SØREN ULRIK THOMSEN: [Det gør mig urolig...]

Fra *Hjemfalden*. Kbh. 1991). KRON: 89-90 s.287

- Det gør mig urolig, at snegle og ræve og The Wild Prairie Rose
vel ikke ved, at de findes, som os
der må bære hjertet i brystet som tegn på hinanden.
At vores vibrerende blik skal være det eneste vindue i verden,
- [5] at sukket ved synet af kvindernes pels
kulminerer i nye navne, og at kærlighed altid vil være evig,
skønt hver eneste søvn citerer et større bortfald.
Jeg kaster en vissen buket ud i efterårsmørket,
men kun på papiret blusser den op om min hånd, da jeg slipper:
- [10] Hvorfor skal al den ensomhed, der findes på kloden,
hjem søge vores snehvide ark
og i slyngede liniers kværnende tarme dele alt indhold i to;
dét, der skal leve udenfor digtet, og det, der skal leve i det?
Men hvad med dét, der skal dø? Det kan ikke skribe og skribe
- [15] som krager i gusens snavsede lysbad,
men siler langs halvt skrevne breves folder,
med et suk går det bagover ind i papiret.
Men hvad med dét, der ikke skal dø?
Dét er et lynende smykke i din hovedskals krone af kalk.

*

Dødens adskillelse og navnets evighed

Skønt Søren Ulrik Thomsen i hele sin fremtrædens suveræne individualitet signalerer ensomhedens styrke, er der meget fællesgods i ham. Han kender det almindelige livs ingredienser, selv om han ofte forholder sig afstandtagende til dem. I dette digt ses det tydeligst i de klichéer, han pudser friske ved at lade digtet betragte dem særligt. Skal man sige noget generelt om digtets sprogføring, må det være, at den er >betragtet< – dvs. overvejet igen og igen, undersøgt for ekstra betydninger m.m. Ord som »vissen buket« (lin.8), »snehvide ark« (lin.11) »siler«, »suk« (lin.16-17), men også »gusens snavsede lysbad« (lin.15) er som løsrevne ord klistrede klichéer, hvad der jo netop betyder, at vi kender dem og normalt ikke turde bruge dem på os selv. Men

så vover han det og kvalificerer for vores øjne og ører et næsten fortrængt område, nemlig længslen efter at kunne tale vor faktiske ensomme jeg-følsomhed stort, rent og alligevel moderne.

Det er skriftens betingelse, at det nævnte ikke er til stede i ordene. I stedet er det omtalt og altså til stede på en anden måde. Skriftens linier foretager den opdeling af vores verden, så snart den går i gang, de »slyngede liniers kværnende tarme« (lin.12) deler på denne måde. Noget lever uden ord uden for digtet eller skriften, og noget >lever< (måske evigt) videre i ordene, som kan læses mange år efter den skrives død. Det, der er uden for digtet, skal dø, medens digtet, som skrevet, er undtaget denne dødsproces. Og uden for digtet på det hvide papir lever bl.a. såvel digteren selv som læseren dødeligt, og de kan meget vel forenes i uroen over dette vilkår, denne principielle adskillelse.

Men adskillelsen ytrer sig ikke kun i forholdet omkring skriften og det ikke-skrevne. Den findes også som forskellen i bevidsthed mellem dyr og planter på den ene side og mennesket på den anden, sådan som indledningen overvejer det. Og adskillelsen findes i selve kærligheden, som tilsyneladende er evig genopstående i generation efter generation, men som i det individuelle livsløb afkortes ved hver søvn, der kan karakteriseres som et fald bort fra kærligheden, simpelthen ved at man ikke beskæftiger sig med den, når man sover. Samtidig er søvnen et mål for den stadige aftagende livsperiode, man har tilbage at praktisere kærligheden i, for hver søvn er der kortere til døden. Endnu værre er, at kærligheden i det individuelle liv ikke er bestandig, ikke kun knyttet til en person, men selve den erotiske tilbøjelighed (»kvindernes pels«, lin.5) søger sig stadig nye emner, nye navne. Og er det at have bevidsthed om alt dette, med dens vibrerende »vindue« (lin.4) til verden, ikke en plage – netop det forhold som sætter forskellene i verden?

Dog, et afsluttet kærlighedsforhold (buketten smidt ud, lin.8) kan blusse op på papiret, idet det skrives, og dermed introducere savnet af den elskede og det igen ensomheden. Den peger videre på alle de andre ensomheder i tilværelsen, som altså skriver sig ind i de kværnende linier, som sammenlignes med tarme, der omsætter alt det, der skaber uro, til poesi. Der skabes altså skrivende to slags liv, det, der skal dø, og det, som skal leve som sprog, poesi. Alt det, som ikke finder udtryk, lukkes ude uden stemme, kun det, som lukkes ind i digtet, får stemme, men mister til gengæld konkret liv, taler kun ensomhedens sprog. Hvad med det, spørger digtet? Det kunne have kaldt det noget så gammeldags som ånd, for der er tale om bevidsthed fæstnet

i form. Men i stedet vælger det at kalde det et smykke sat netop på det dødelige, som også navnet »The Wild Prairie Rose« er et smykke på en blomst eller en pige.

Ligeså flygtig som ånd er, og dog så uomgængeligt i vores oplevelse af et andet menneske, ligeså meget er smykket som det, digtet kan gøre for at fæstne det usynlige, urolige liv i os, uomgængeligt midt i al vores dødelighed, vores kalkskelet. Canetti siger i sine aforismer: »*De små ønsker skal vi nok få opfyldt, men de store, dem hvorved vi bliver værdige, de er uopfyldelige.*« Værdigheden kunne meget vel kaldes vores ånd. Søren Ulrik Thomsen starter hos ræve og snegle, men når frem til vores skjulte uro ved selve det at være menneske afskåret fra andre mennesker og lader digtet se denne afskårethed som mere end blot vores tragedie, snarere som vores evige forrang. Og det sker ved den lyttende kombination i det overhalede fælles gods. Tænk at et ord som »suk« kunne blive en vej, når det bare blev betragtet nok! Dertil desuden >behørt< i alle s-klange, vokalharmonierne og bogstavrimene.